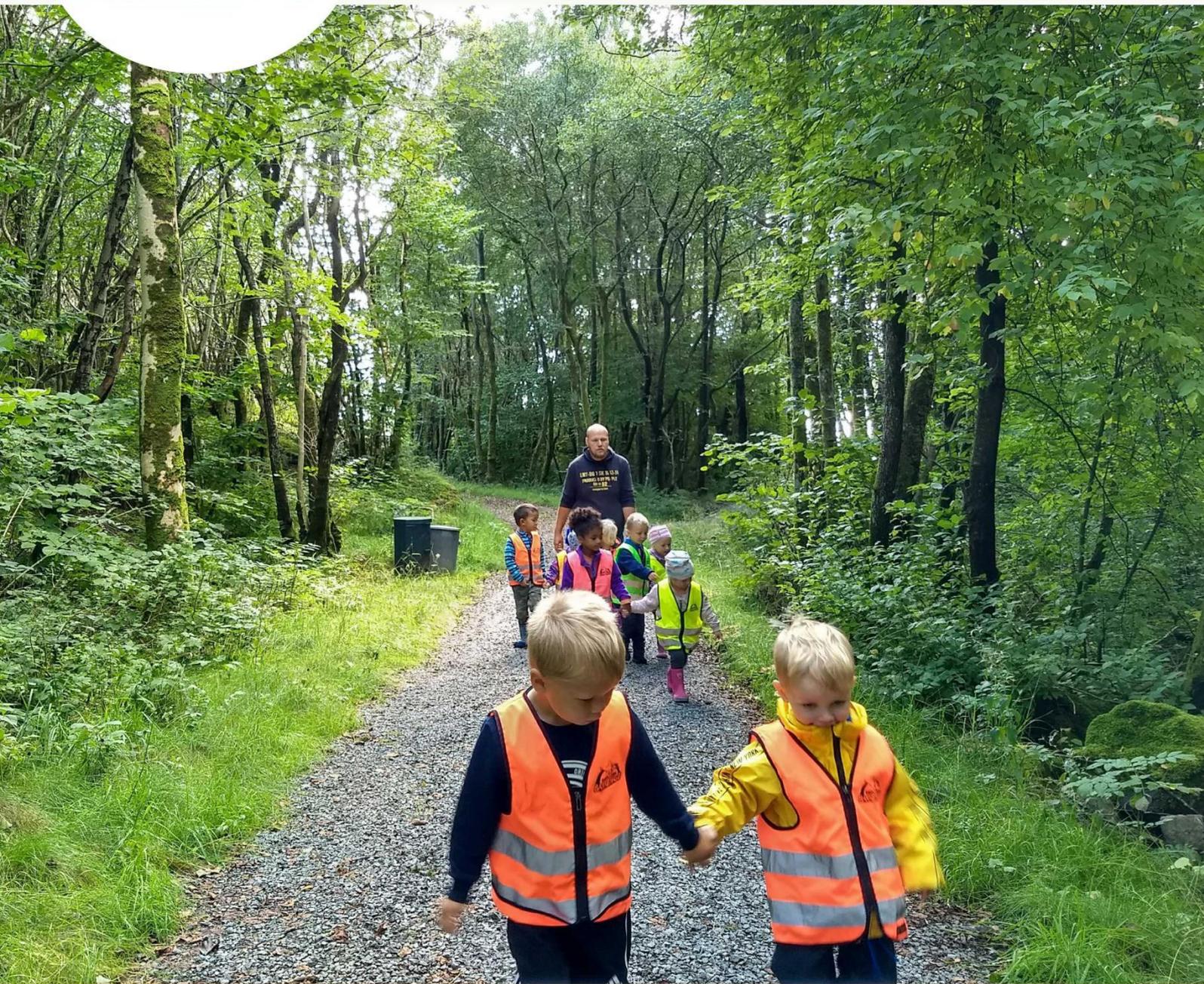

2019

ÅRSPLAN

EVENTYRET OM BREIFLABBEN

MATS

MATHILDE

LIV MARIT

KINE

TOR ANDERS

Velkommen til Breiflabben.....	4
Om årsplanen.....	5
Formelle krav.....	6
Barnehagelova.....	7
§1 Formål.....	7
§2 Barnehagens innhald.....	7
Rammeplanen.....	8
Danning.....	8
Omsorg.....	9
Omsorg legg grunnlaget for vekst, og mykje skjer på berre eitt år.....	9
Venskap og fellesskap.....	10
Leik.....	11
Læring.....	12
Verdiar.....	13
Borns medverking.....	14
Informasjon.....	15
Oppstart.....	15
Kosthald.....	16
Uteliv.....	17
Sikkerheit.....	18
Foreldresamarbeid.....	19
Planlegging, dokumentasjon og vurdering.....	20
Overgangen frå barnehage til skule.....	21
Temaarbeid.....	22
Alt eg kan om fuglar.....	23
Naturen som formingsmateriale.....	24
Frå jord til bord.....	25
Forskning og eksperimentering.....	26
Nært og fjernt.....	27
Naturleikeplassen.....	28
Båtliv.....	29
Alt eg kan om tre.....	30
Moster før og no.....	31
Tradisjonar.....	32

Velkommen til Breiflabben

“Det var ein gong ein Barnehage som heitte Breiflabben...”

Eventyr kan vere både skumle og spanande - og nokre har til og med hekser og troll. Men ditt eventyr i Breiflabben Barnehage vil verte heilt spesielt. Det skal verte eit godt eventyr med gode vener og mykje spaning. Eventyra i Breiflabben passar både for den som er lita som ei fyrstikk eller lang som ein lyktestolpe.

Denne boka du les i no heiter *Årsplan*, og den handlar om ditt eventyr her i Breiflabben. Denne boka vil du få kvar jul så lenge du går i Breiflabben - og den skal fortelle om kva me skal gjere i barnehagen det neste året. Boka vil ha nye bileter og oppgåver kvart år, men helten i eventyret er den same: Det er deg!

Du skal få lese, skrive og teikne i boka, og undervegs kjem du til å lære ganske mykje. Slik kan du bruke årsplanen som ei *minnebok* både heime og i barnehagen. Og når du vert gamal og skrukkete som ei rosin så kan du sjå i denne årsplanen og hugse mykje om korleis me har tenkt og jobba i lag, og korleis du hadde det inni deg når du gjekk i Breiflabben barnehage.

Me gjer mykje kjekt i lag. Me har høner i barnehagen som me må passa på kvar dag. Dei legg egg som me brukar i mat. Nokre gonger ruger me ut nye kyllingar. Me lagar mykje mat i lag, både inne og ute på tur. Me går så ofte på tur som me kan, det er det kjekkaste me veit. Me sankar naturmateriale og lagar kjekke ting og finfin pynt av slik me finn i naturen. Dei vaksne seier at det er *vegen til å bli eit ekte friluftsbarn*.

Me vaksne i Breiflabben har snakka mykje i lag om korleis me vil ha det i barnehagen. Me har hatt mange møter på kveldane og me har gått på kurs og på skule. Så har me blitt einige om mange ord som er viktige for oss. Mange av dei orda handlar om naturen. Me bruker ofte ordet *naturbarnehage* når me snakkar om barnehagen vår. Me har lært at hjernen synest det er lettare å lære seg ting ute i naturen. Det er lett å vera vener i naturen, og det er lett å få sterke og sunne kroppar i naturen. Mange vaksne jobbar med å lære seg mykje om korleis det er best for born å ha det i barnehagen.

Dei heiter forskarar og me vaksne lærer mykje av dei. Du er også ein forskar som veit mykje om korleis du har det best i barnehagen, så me lærer mykje av deg og.

Denne årsplanen er godkjent i Samarbeidsutvalet!

Om årsplanen

Denne boka du les i no heiter årsplan. Alle barnehagar i Noreg må ha ein årsplan, det er ei veldig viktig bok. Me brukar årsplanen til mykje. Du som går i breiflabben kan lesa i årsplanen og bruke han som ei minnebok. Me har ikkje perm med bilete og teikningar i, men me brukar årsplanen. Det trur me vert kjekt for deg, for heile årsplanen handlar jo om deg. Om korleis du har det i barnehagen og kva me skal gjera i lag. Det er det som gjer det til ei så viktig bok.

Tilsette

Me som jobbar i Breiflabben brukar også årsplanen. Den hjelp oss til å leggje planar for kva me skal gjera. I årsplanen kan me og vise fram kva me gjer. Det heiter *dokumentasjon*. Me viser at me tenkjer mykje på kva me gjer i barnehagen. Me tenkjer og mykje på kvifor me gjer ting her. Så kan me bruke årsplanen til å vurdere korleis det har gått. Slik vert me flinkare og flinkare i jobben vår, og Breiflabben barnehage vert betre og betre.

Foreldre

Foreldra brukar og årsplanen. Dei vert meir kjent med Breiflabben når dei les i denne boka. Dei brukar det dei les til å snakke med oss som jobbar her. Slik kan foreldra og vere med å bestemme over kva som skjer i barnehagen. Det er så kjekt når foreldra veit mykje om barnehagen, for då kan dei fortelje oss kva dei tenkjer. Barnehagen er jo aller best når både me som jobbar her, alle ungane og alle foreldra samarbeider.

Kommunen

Alle me bur i Bømlo. Det er ein kommune. Det er mange vaksne som jobbar i kommunen. Dei skal passe på at alle som bur i Bømlo har det bra. Det jobbar vaksne der som passar ekstra godt på alle barnehagane i Bømlo kommune. Dei er veldig opptekne av at alle born skal ha det bra. Dei brukar også årsplanen vår. Dei kan sjå at me vaksne har tenkt på alt me treng å tenkje på. Kommunen har *tilsyn* i barnehagane. Det betyr at dei passar godt på oss.

Saman er me sterke

Ei fyrstikk aleine er lett å knekke, men om du forsøker med ei heile eske vert det verre... No går me ut og prøver tautrekking. Kan alle barna vinne over ein vaksen?

Formelle krav

Barnehagelova og Rammeplanen

Dei som bestemmer i Noreg har tenkt og snakka mykje om kva som er viktig for barnehagane i Noreg. Dei har laga nokre lover og forskrifter som me i Breiflabben alltid har med oss i kvardagen vår. Dei har laga ei eigen barnehagelov. Det er den viktigaste lova me har i barnehagen.

Dei har laga ei fin bok som heiter Rammeplan for barnehagar, der står det mykje om Barnehagelova, og korleis me kan jobbe med alle dei lure tinga som står der. Dei har gitt oss nokre fagområder slik at det skal bli lett å passe på at alle born i alle barnehagar får oppleve mykje forskjellig. I Breiflabben meiner me at det er i naturen ein får mest ut av desse fagområda. Det finst til og med temahefter til rammeplanen. Det er bøker som fortel meir om det som står i rammeplanen. Det er viktig for oss i barnehagen, dei som bestemmer i Bømlø og dei som bestemmer i Noreg at alle born har det godt i barnehagen.

Barnevern

Barnehagen har og mange andre lover me må tenka på. Lov om barnevern er ein lov som skal sikre at alle born har det bra og at ingen er slemme mot born. Ingen har lov til å slå born i Noreg. Ingen har lov til å be om å få sjå på tissen eller rompa di. Det er alltid lurt å snakke med vaksne om nokon gjer noko mot deg som du ikkje synest er greitt eller som du vert redd av. Det er flott at me har ei slik lov for då jobbar alle vaksne med den same forståinga av korleis born skal ha det.

Arbeidsmiljølova

Me har ei lov som heiter Loven om arbeidsmiljø. Den skal passe på dei vaksne som jobbar i barnehagane, slik at dei har det godt på jobb og kan gjera den beste jobben i lag med deg og dei andre borna. Me har og ei lov som heiter forvaltningslova. Den skal passe på barnehagen, og at alt er greitt i den bedrifta som barnehagen er. Breiflabben barnehage har og sin egen lov. Det heiter vedtekter, og fortel mykje om korleis me som eig barnehagen vil at det skal vera. Den loven får alle foreldre når du byrjar i Breiflabben, slik at dei får veta mest mogeleg om Breiflabben barnehage.

Barnehagelova

Ei lov er ganske stor og vanskeleg å lese, sjølv for vaksne. Ho er full av noko rart me kallar paragrafar - og dei to fyrste paragrafane i barnehagelova er superviktige!

§1 Formål

Det fyrste som står i barnehagelova vert kalla formålsparagrafen vår. Der står det mykje om kva meininga med ein barnehage er. Det står at me har ansvar for deg når mamma eller pappa ikkje er der, og at me skal samarbeida med dei slik at du kan ha det godt i barnehagen. Me skal gjera mykje kjekt ilag, på ein slik måte at du får lyst til å lære og slik at du veks og utviklar deg både i kroppen, i tankane og i alt det du kan gjera. Ser du lik ut som du gjorde for eit år sidan? Har du lært de noko nytt?

Formålsparagrafen vår seier at me skal tenke mykje på respekt for menneskeverdet. Det betyr at alle menneske er like verdifulle uansett kva dei heiter, korleis dei ser ut, kva dei trur på eller kva slags fotballag dei heiar på. Me har lov å meine ulikt. Det er flott å vera ulike. Me skal ha omtanke for dei rundt oss. Heile verda er einige om nokre reglar for korleis menneske skal ha det. Dei reglane heiter menneskerettigheter og dei er veldig viktige i verda og i Breiflabben barnehage.

Formålsparagrafen seier og mykje om at me i barnehagen skal tenke mykje på alt det du greier å gjere sjølv, og alt de kan gjera i lag. *Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering* står det i formålsparagrafen. Det er vanskelege ord, men dei er veldig viktige.

§2 Barnehagens innhald

Det neste som står i barnehagelova handlar mykje om innhaldet i barnehagen, altså kva me fyller dagane med. Det står mykje om at me skal leike og ha meningsfulle aktivitetar og opplevingar. Alle born skal kjenne at dei får til mykje sjølv, og at dei får til mykje i lag. Barnehagelova seier at det er det same kor i landet vårt eller verda vår du kjem frå, det er det same kva slags språk du kan eller om du er gut eller jente. Det er det same om augene, øyrene eller beina dine ikkje verker heilt slik som dei gjer hos dei fleste. Alle born skal kjenna at i barnehagen er det mykje dei greier å gjere, mykje dei likar å gjere, og mykje dei har lyst til å lære seg å gjere. Det er ganske lurt tenkt synest me i Breiflabben.

Rammeplanen

Dette er ei lita bok me snakkar mykje om. Det er her me vaksne les når me skal finne ut kva me eigentleg må, skal og bør gjere i barnehagen. No skal me lære litt om dei viktigaste orda i denne boka.

Danning

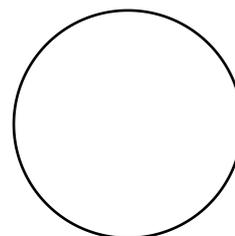
For eit rart ord! Danning er eit ord som dei vaksne som veit mykje om born snakkar mykje om. Det er nokon som seier at danning er det som sit att inni deg når du har gløymt det du har lært. Det er ganske lurt sagt.

Det er det me gjer i barnehagen. Me lærer oss å verte oss sjølve, og glade i den me er - samstundes som me lar andre få være den dei er. Alle tankar og meiningar du har skal du kunne ytre. Alle kjensler du har skal du få ha. Du skal kjenne at du og alle andre har verdi.

Me lærer mange ting i barnehagen. Reglane i fisken i det raude hav, korleis me lagar ein naturvev, teksten og melodien på kanskje 100 songar, korleis lage det høgaste tårnet av klossar, og akkurat kva slags stein du må trø på når du skal hoppe over ein liten bekk i skogen. Nokre ting vil du gløyme ganske fort, og nokre ting vil du hugsa ganske lenge. Men inni deg vil det sitja att ein varm og fin klump av alle dei tinga. Du veit at du klarar å ta omsyn til andre, og at din meining betyr noko. Du veit at du greier sjølv, og at det er lurt å øve på det du ikkje alt kan. Du veit at du kan tenke kloke tankar og at det er lurt å dele tankane sine med andre born og vaksne. For å lære deg mest mogeleg om danning så snakkar me mykje i lag i Breiflabben. Me undrar oss og øver oss på å setje ord på ting som kan vere vanskeleg å setje ord på. Me vil at du skal ha ei god sjølvkjensle. Det betyr at du veit mykje om deg sjølv og at du veit at det er godt og lurt å vera akkurat deg. Du er trygg på deg sjølv og vågar å dele tankane dine.

Her kan du teikne inn fargen på augene dine og ta eit fingeravtrykk... Du er heilt unik!

Omsorg

I Breiflabben er me opptekne av omsorg. Når me seier omsorg så meiner me mellom anna å ta vare på kvarandre og visa at ein bryr seg om kvarandre. Me meiner å prøva å forstå kvarandre, og å gje nærleik og tryggleik. Me tenker at alle born og vaksne i breiflabben skal sjå kvarandre med dei skarpe auga sine og dei goda tankane sine samstundes. Me vaksne vil vise deg og dei andre borna omsorg.

Me vil trøyste deg, hjelpe deg og bry oss om deg når er i barnehagen. Også vil me at du skal vise omsorg for dei andre borna i barnehagen. Me vil at du skal trøysta, hjelpa, vera ein god ven og eit førebilete. Det er viktig for borna og dei vaksne i Breiflabben barnehage.

Omsorg legg grunnlaget for vekst, og mykje skjer på berre eitt år...

Venskap og fellesskap

Me skal lære å lese, formidle og handtere andres og egne behov, samt få byrjande forståing og erfaring av å vere i eit fellesskap.

Fellesskap handlar om å kunne være i lag på ein god og positiv måte. Ingen menneske kan dette når dei er født, dei må lære seg det. I barnehagen jobbar me mykje med dette. Dei vaksne har tenkt og snakka mykje om korleis me vil være med kvarandre. Me er rollemodellar og skal hjelpe deg så du kan lære mykje om sosial kompetanse. Det er dei vaksne sin jobb å skapa eit varmt og inkluderande miljø der du utviklar tryggleik og respekt for deg sjølv og for andre. Me kan lære om sosial kompetanse når me gjer noko i lag. Me øver oss på å dele, og på å hjelpe kvarandre.

Me øver oss på å lytta og på å venta. Det er viktige ting å kunne. Sosial kompetanse handlar om å øve seg på å væra ein ven.

Her kan alle venene dine få setje fingeravtrykket sitt, og kanskje til og med skrive namnet sitt:

Leik

Det viktigaste du gjer i barnehagen er å leika. Eg trur kanskje det er det kjekkaste og. For deg som er born er leiken heilt naturleg og du har veldig lyst til å leika. Det er fordi det er så viktig for deg at du leiker. Då får du bearbeida opplevingar og erfaringar du har hatt, og du får øvd deg på ting du ikkje kan enda. Du syner omsorg og er ein ven. Du regulerer kjenslene dine og øver deg på å ikkje berre gjera det du vil, men finne ein måte alle kan leike i lag. Du bruker språket ditt mykje, og du brukar tankane mykje. Me vaksne vil at du skal leika mykje i barnehagen. Me vil at du skal leike både inne i barnehagen, ute på leikeplassen og når me er på tur. Me passar godt på deg når du leikar, og brukar leiken din til å verte enda betre kjend med deg. I Breiflabben skal alle ha vener og viss me ser nokon som er åleine så skal me spør om dei vil vera med i leiken. Me vaksne tenker og snakkar mykje om at alle born skal vera med i ein leik.

Læring

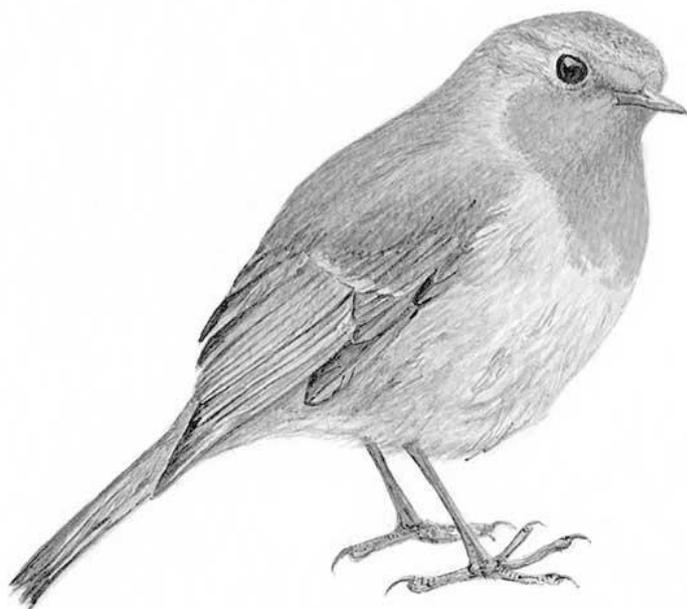
Mål: born som er utforskande og undrande.

Leiken er den plassen du lærer mest. Det er når du undrar deg at all læring byrjar. I Breiflabben vil me at du skal oppleve mykje, så du har mange opplevingar du kan ta med deg inn i leiken. Me snakkar mykje, og undrar oss i lag. Me leitar etter kunnskap i lag. I naturen er det uendeleg mykje å lære.

Dyra i barnehagen lærer me mykje om og av. Me lærer om sjølve livet når me er i naturen. Fødsel og død. Naturens gang.

Dei vaksne i Breiflabben veit at du lærer aller mest når det er noko du interesserar deg for. Difor tek me utgangspunkt i dine interesser. «Utgangspunkt» betyr -det me startar med. Kanskje må me forandra litt på planane våre for å gjere plass til det som interesserer deg og dei andre borna. Det er berre kjekt, for både born og vaksne i Breiflabben likar å lære nye ting.

Hugsar du fuglebretta våre? Raudstrupa elsker maten me lagar til han, men kan du hugse korleis han såg ut? Kanskje klarer du å fargelegge den?

Verdiar

Eit verdigrunnlag handlar om noko som er viktig for oss. Barnehagelova gjer oss eit verdigrunnlag. Me skal være ein barnehage som fortel deg om at alle er like viktige, at me bryr oss om kvarandre og at me har lov å være ulike. Mange vaksne kallar dette *sentrale samfunnsverdiar*. Det betyr at me er einige om at det er viktig for alle menneske. Dette skal me fortelja med orda våre, og med måten me ter oss på. Me skal være rollemodellar for kvarandre. Dei vaksne i barnehagen skal være engasjerte, omsorgsfulle og opptekne av at borna skal ha det bra. Me har og nokre verdiar som handlar om kva slags barnehage Breiflabben barnehage ynskjer å være. Dei verdiane handlar mykje om at du skal ha gode møter med naturen. Det handlar mykje om at du skal lære deg å bli glad i naturen. Men det handlar og om at me trur at det er så sunt for born å få leike i naturen. At naturmateriale er det beste du kan leike med. Då kan du sjølv tilpassa leiken etter kva du klarar å gjere. Du kan bruke fantasien din mykje betre enn når du leiker med plastikkleiker, og naturleiken gjer mange fleir inntrykk som hjernen din kan jobbe med. Den einaste vegen inn i hjernen er gjennom sansane, og ute er det ting du må sjå etter, ting du kan lukte på og kjenne på mens du leiker. Det trur me er så bra for deg at me har det som ein av dei viktigaste tankane våre. Me er særleg opptekne av dei yngste borna i barnehagen. Me tenker og snakkar mykje om korleis dei aller yngste skal ha det. Det er viktig for oss at dei yngste får møte naturen på ein måte som er tilpassa dei. Alt som hender i breiflabben skal være prega av omsorg.

Borns medverking

I barnehagelova vår står det mykje om borns medverking. Det er eit litt vanskeleg ord. Det betyr at du som går i breiflabben skal være med å påvirke korleis barnehagen skal være. Det er mykje du kan være med å bestemme, og me skil litt på kva slags ord me brukar om det. Du har medbestemmelsesrett. Det betyr at du kan velge mellom ulike aktivitetar som me har bestemt. Det betyr at du kan velje kva du vil ha på brøðskiva og kven du vil leike med. Det er flott å kunne være med å bestemme.

Så snakkar me om sjølvbestemmelse. Det betyr at du skal kjenne på at du bestemmer over deg sjølv. Det er ikkje alltid du kan bestemme over deg sjølv, for me er mange i lag. Me må trene oss på å bestemme saman. Men nokre ting kan du bestemme sjølv. Du kan sei stopp når du ikkje vil meir, du kan bestemme at du frys og treng meir klede. Det er viktig å kunne bestemme over seg sjølv, og det er viktig å snakka om når me må bestemme i lag.

Medverking handlar om barnehagen. At du og dei andre borna saman påverkar barnehagen. Det er jo du som er ekspert på korleis det er å gå i barnehage. Du veit mykje om deg sjølv og korleis du har det i Breiflabben. Derfor pratar me mykje i lag. Me legg matplanar og finn på tema i lag. Det er viktig å lære seg korleis ein bestemmer saman. Alle skal kunne si kva dei vil, men alle kan ikkje bestemme alt. I Noreg er det noko som heiter demokrati. Det tyder at alle får sei meininga si. Slik vil me ha det Breiflabben og. Me snakkar mykje om kva me har gjort og. Då gjer me noko som heiter *evaluering* Det er viktig at du får være med å evaluere. Då snakkar me om kva som har gått bra, og kva me kunne gjort annleis. Me deler tankane våre, og lærer mykje om både andre og oss sjølve.

Informasjon

Det er mykje ein skal vite når ein går i barnehage, her kjem noko av det viktigaste.

Oppstart

Har du akkurat begynt i Breiflabben, eller har du gått her lenge? Kan du hugse når du begynte, eller var du nesten ein baby? Nokon byrjar i barnehage når dei er eitt år, og nokon byrjar når dei er fem.

Nokon har gått i mange barnhagar, og nokon i berre ein. Det er mange som gruar seg litt til å starte i barnehagen, og mange som gler seg. Dei fleste «Gru-gler» seg nok litt. Det betyr at dei kjenner litt på begge dei kjenslene. Kanskje kjendes det ut som om du hadde sommarfuglar i magen når du skulle starte i barnehagen, kanskje kjendes det nesten ut som du hadde elefantar i magen.

Når eit nytt born skal byrja i Breiflabben brukar me å sei at mamma eller pappa kan være med i tre dagar. Den fyrste dagen får du og mamma eller pappa kome på besøk i nokre timar. Du vert litt kjent med dei vaksne, og lærer deg kor doen, plassen og samlingskroken er. Du treng ikkje å hugse namnet til alle borna, men kanskje er det nokon du har leika litt ekstra med som du gler deg til å leike meir med i morgon?

Den andre dagen i barnehagen veit du litt meir. Det er mange som vert glad når du kjem. Kanskje vil du leike det same som i går, kanskje vil du prøve noko nytt. Når du har vorte litt trygg i barnehagen så kan mamma eller pappa bli med opp på kontoret. Då kan dei snakke litt med dei vaksne. Me kallar det «oppstartssamtale.» Då kan mamma eller pappa fortelje viktige ting om deg. Så kan mamma eller pappa få høyre nokon viktige ting om Breiflabben barnehage og. Me skriv under på nokre papir, og snakkar om korleis Breiflabben gjer ting. Etter oppstartssamtalen vil du kanskje leika litt lenger i barnehagen. Då kan mamma eller pappa ta seg ein tur heim.

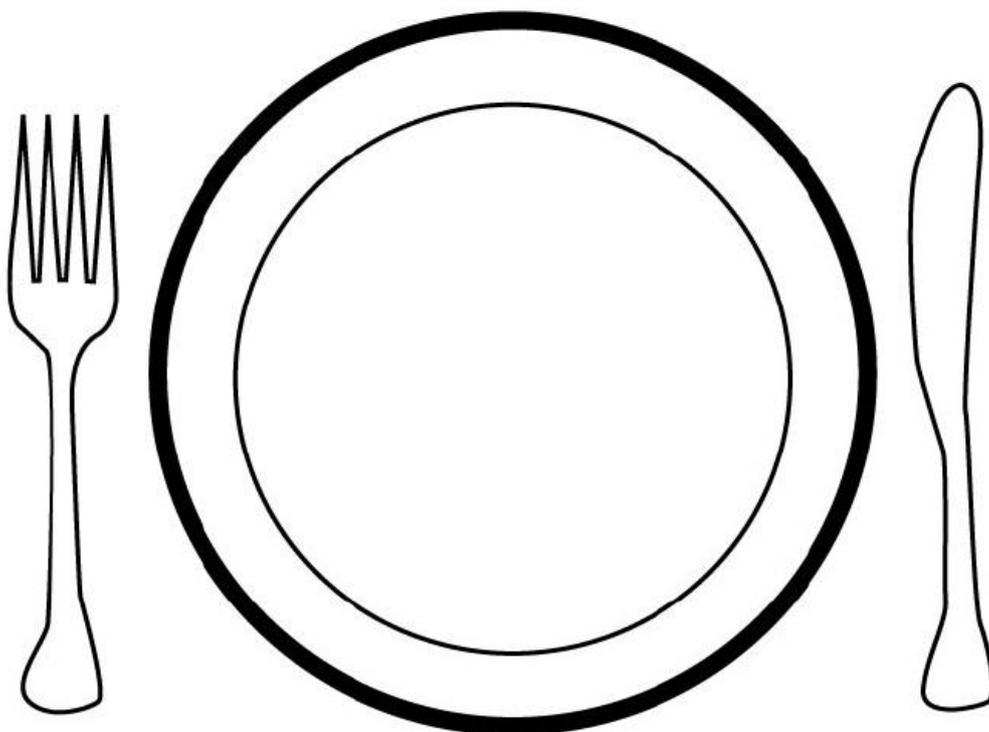
Den tredje dagen i Breiflabben kan mamma eller pappa være med deg ei stund. Etterpå er det kjekt viss dei tek seg ein tur heim. Då kan du øva deg på å være utan mamma og pappa i barnehagen nokon timar. Kanskje rekk du å laga noko stilig du kan ta med heim?

Kosthald

Mat er viktig for oss i breiflabben. Me veit at du treng mykje og sunn mat for å vekse deg stor og sterk. Men me veit og at mat er mykje meir enn det. Me veit at den einaste vegen inn i hjernen er gjennom sanseapparatet, og når du et nyttar du alle sansane samstundes. Me jobbar mykje med ulike smakar, konsistensar og erfaringar. Me veit at å lære seg å like ny mat er som å lære seg å sykle. Du må øve og øve. Det er ekstra kjekt når me har kokkedag. Då får du kutte, skrelle, måle, røre og smake.

Me samarbeider godt når me lagar mat i lag, og kjekkast er det nok når me lagar mat ute på bål eller bålpanne. Det er noko heilt spesielt med mat du har laga sjølv og steikt ute. Det einaste som er stiligare er når me har funne maten i skogen, i sjøen, i kjøkkenhagen, hos hønene eller på buskane. Me trur at me lærer så mykje av å drive med mat, at mamma og pappa ikkje treng å betale *matpengar*. Me seier at det er ein del av det pedagogiske grunntilbodet. Me lærer sjølvregulering, finmotorikk, tålmod og samarbeid når me jobbar med mat. Me får meistringskjensle og eit sterkare sjølvbilete. Me utviklar eit godt og variert ordforråd når me beskriv smaksopplevingar og intrykk. Når me jobbar så mykje med mat tenkjer me at du veks både utanpå og inni deg.

Her kan du teikne inn favorittmaten din:

Uteliv

I Breiflabben likar me ekstra godt å være ute. Men det er lurt å ta med ekstra klede i barnehagen så du slepp å fryse. Du kan godt ha ein sekk som er god å bera på tur. Oppi sekken kan du ha truse, sokkar, stillongs og trøye i ein pose. Då kan du skifte sjølv om du vert våt på tur. I korga di i garderoben skal du og ha truser, stillongs, sokkar og trøyer. Det er godt for deg viss du har ull eller fleece klede, og vottar og hue treng me på Moster. Du kan ha Batmangenser og ballerinskjørt, men det er ikkje naudsynt for å halda deg varm. Du skal øve deg på å passe på kleda dine sjølv, men mamma og pappa må hjelpe deg å passe på at du har alt du treng.

Naturen rundt Breiflabben er heilt perfekt for oss. Me likar oss i skogen og ved sjøen. Me har leirplassen vår, som er den nære og trygge basen i skogen. Der har alle det kjekt, og me jobbar heile tida med å gjere leirplassen betre. Me spikkar, sagnar, høgger og bygger. Vippereile, tubanar og reiler.

Men me har mange plassar å gå til. Nokre er nære og nokre er veldig langt borte. Slik får me litt ulike turar, med litt ulike fokus. Uansett kor me går er det rom for leik og moro.

Sikkerheit

Me passar godt på deg i Breiflabben. Du får lov til å gjere mykje, og du får lov til å øva deg på ting du ikkje kan. Du får spikke, skjære, sage, hamre, klatre og springe. Det kan hende du får nokre kutt eller blåmerke. Det gjer ikkje så mykje. Me har plaster og trøyst med oss over alt. Men det er svært viktig at du ikkje vert alvorleg skada. Dette tenker me mykje på, og snakkar mykje om i barnehagen. Me gjer mange ting for at du skal være trygg. Når me er ved sjøen har du redningsvest på deg. Det er kult med redningsvest, for den kan faktisk redda livet ditt. Redningsvestane våre er godkjente og passar den vekta du har. Det er viktig, elles kan me kalla det falsk tryggleik. Det vil me ikkje ha.

Når me går langs bilveg brukar me refleksvest. Det er slik at alle bilar lett skal sjå oss. Me lærer oss å gå i trafikken. Der er det mange ting å tenka på. Alle må høyre når ein vaksen seier stopp. Me går langs kanten, stoppar når det kjem bilar, høyrer og ser godt der me går. Bømlo kommune skal bli ein trafikksikker kommune, så me skal jobbe litt ekstra mykje med tryggleik i trafikken. Det er lurt å lære mykje om det. Når me er ute å køyrer bil er alle ungane godt sikra i godkjente seter, og i godkjente bilar. Alle dei vaksne har lært seg korleis dei skal feste setene på den rette måten.

Breiflabben barnehage er med i noko som heiter private barnehagars landsforbund. Dei veit mykje om born og barnehagar. Dei har laga eit system som heiter Mentor. Det er eit HMS system. HMS tyder helse miljø og sikkerheit. Dei har mange ark som me vaksne må passa på for at alle skal være trygge. Dei har ark for å passe på at det er rett temperatur i kjøleskåpet så ingen vert sjuke av maten, og dei har ark for å passa på at borna er trygge på tur. Dei har ark som fortel om kva me skal gjera viss vanskelege eller farlege ting hender. Me vaksne veit mykje om HMS og me lærer heile tida meir.

Me kjenner oss trygge når me har eit så godt system.

Me markerer brannvernveka, og har brannøvingar i barnehagen. Då øver me oss på å gå ut utan å bli redde. Me øver oss på å gå ut så fort me kan utan å springe, og me øver oss på korleis me skal te oss når brannalarmen går. Me har ulike pedagogiske opplegg som *Brannbamsen Bjørnis* som kan lære oss mykje om brannvern.

Foreldresamarbeid

Alle familiar er ulike. Nokon familiar har mange born, nokon har berre eit. Nokon familiar har mamma og pappa som bur i lag, og nokon familiar har berre ei mamma eller ein pappa. Nokon familiar har to mammaer eller to pappaer, og i nokon familiar er borna født ein annan plass, og adoptert av foreldra sine. Nokon familiar har stemamma eller stepappa og nokon familiar har stesysken eller halvsysken. I nokre familiar bur borna mest hos den eine av foreldra, og i nokre familiar bur borna ei veke hos kvar. I nokre familiar kan ikkje borna bu hos foreldra sine så dei bur i fosterheim. Det er jammen bra at me er så ulike.

Korleis ser din familie ut? Kan du teikne eller lime inn eit bilete av familien din?

I den viktig barnehagelova vår står det at uansett korleis familien din ser ut så skal barnehagen og familien din samarbeide om korleis du kan ha det best i barnehagen. Me vaksne likar veldig godt når foreldra deler tankane sine med oss, både når det er noko som er kjekt og når det er noko som er vanskeleg. Me vaksne vil og ta kontakt med familien din på mange måtar. Me snakkar med dei som leverer og hentar deg kvar dag, og fortel litt om korleis dagen din har vore. Me legg ut månadsplanar på heimesida vår, der legg me og ut bilete så familien din kan sjå kva me har gjort i barnehagen. Me sender ut epostar og meldingar i ny og ne, så det er lurt at me får beskjed frå familien din om nokon har fått ny epostadresse eller nytt telefonnummer.

To gonger i året har me foreldresamtalar, men viss nokre foreldre har lyst på fleire samtalar så er det berre å sei frå. Av og til har me foreldremøter. Då møtes alle foreldra og pratar om slikt som er viktig for alle å veta. Me har ulike festar for foreldra i barnehagen. Då er det veldig kjekt viss nokon frå heimen din kjem, og veldig viktig at me får veta det viss ingen kan koma. Det er ikkje alltid det passar å møte opp, og det er greitt. Då skal me vaksne i Breiflabben passe ekstra godt på at du har det kjekt den dagen. Me vaksne i Breiflabben vil at foreldra skal lesa det me sender heim, eller heng opp på veggen. Det er ofte informasjon som er kjekk for heimane å ha. Me vil og at foreldra dine skal passe godt på kva som er i skifteorga di i garderoben. Viss foreldra dine i tillegg skriv namnet i kleda dine, så blir det så lett å passe på for oss vaksne i barnehagen.

I barnehagen har me eit samarbeidsutval. Det er to foreldre, styrar og ein av dei vaksne i barnehagen som jobbar saman for at Breiflabben barnehage skal vera god for borna og foreldra.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Me vaksne bruker mykje tid på å dokumentere arbeidet vårt. Det betyr at me skriv ned og tek bilete av kva me gjer i barnehagen, så snakkar me i lag om korleis det har gått, og korleis me kan gjera det enda kjekkare i Breiflabben. Me har gått lenge på skule, og tenkt og snakka myke for å finne ut korleis det er best for born å ha det i barnehagen. Det er fleire ting som er viktige for oss å dokumentere. Korleis du leiker og lærer i barnehagen er viktig for oss. Då kan me sjå at du har det bra og trives. Nokre born treng kanskje litt ekstra hjelp frå vaksne. Då er det viktig at me vaksne observerer. Det betyr at me ser veldig nøye etter kva du treng litt ekstra støtte på.

Me skriv ned kva me ser, så tenker me mykje, og snakkar mykje i lag slik at me veit at me har sett deg slik du treng å bli sett.

Me har nokre kartleggingsverktøy som me kan bruke. Det er leikar me kan leike i lag, mens dei vaksne skriv kva dei ser i ei bok. Det er lurt, for då kan me lesa i ei anna bok kva nokon som har gått veldig lenge på skule for å lære seg om born seier. Det er viktig at me ser så godt etter korleis du har det i barnehagen og inni deg, for me er *Ei pedagogisk verksemd*. Det er vanskelege ord, men betyr berre at me skal gjera alt me kan for at du og dei andre borna skal ha det godt i barnehagen. Me skriv månadsplaner som vert lagt ut på heimesida vår på dataen. Då tenker me mykje på at me skal gje deg varierte opplevingar. Det betyr at me ikkje gjer det same kvar dag, sjølv om det er veldig kjekt. Etterpå snakkar me vaksne saman på eit møte om kvelden. Me snakkar om korleis me kan gjera ting endå betre, og kva me har lyst til å jobbe endå meir med. Me snakkar om kva me har lært, og kvifor det er viktig å lære det. Du og dei andre borna får og delta i planleggings og vurderingsarbeidet vårt. Me snakkar ofte i lag om kva me vil gjera, og korleis me vil gjera det. Det er viktig at borna er med å bestemmer dei store tinga i barnehagen og. Det er jo du som veit mest om korleis det er å gå i Breiflabben barnehage.

Dei som ikkje jobbar i Breiflabben kan sjå på planane våre, og på dokumentasjonen vår, og då kan dei verte endå betre kjent med Breiflabben barnehage. Dei kan sjå korleis me har tenkt, og dei kan sjå kvifor det er viktig for oss.

Overgongen frå barnehage til skule

Det siste året i barnehagen er eit spesielt år. Du er eldst i barnehagen, og får gå i skuleklubb. Når sommaren kjem skal me ha sommarfest, då blir det ein fin avslutningsseremoni for deg som skal på skulen. I skuleklubben skal me leike og jobbe litt med ting me treng å lære oss før skulestart. Det er kjekt at du kan skriva namnet ditt, men lesing og skriving er dei veldig flinke til å lære bort på skulen.

Me treng ikkje lære oss å lesa og skrive her. I barnehagen nyttar me tida til å leike med språket. Me vert interessert i å lære oss meir, og me forstår mykje om kva læraren snakkar om på skulen. Du kan rekke opp handa, og du kan høyre etter når nokon snakkar. Når du går på skulegruppa skal du førebu deg på det som kjem på skulen. Du skal leike mykje, for det er det viktigaste me gjer i barnehagen. Så skal du øve deg på å passe på tinga dine. Du skal bli så superflink til å rydde i sekken og kle på deg sjølv at du får leike lengst mogeleg i friminuttet. Me jobbar heile barnehagetida di for at du skal være så trygg inni deg sjølv, og ha opplevd å få til så mykje at du møter utfordringar med glede og tryggleik. Du må lære deg mykje om korleis du kan te deg viss du ser nokon som ikkje har det greitt.

Du må lære mykje om å være ein rollemodell og ein venn. Du veit mykje om å være ein venn for det veit alle Breiflabbar. Venskap er viktig i Breiflabben.

Her kan du få øve på å skrive namnet ditt:

Temaarbeid

I Rammeplanen står det mykje om noko me kallar fagområder, dette kan vere alt frå fotball og språk til fargar og mat. Her i barnehagen kjem desse fagområda best fram gjennom temaarbeidet vårt.

Det betyr at me har ein ting som me snakkar mykje om ei stund. Me brukar det i leik, i samling og i formingsaktivitetar. Nokre gonger er det tema som dei vaksne har bestemt fordi dei er viktige å lære noko om. Andre gonger er det tema som du eller andre born har bestemt fordi det er akkurat det som er kjekt å drive med då. Andre gonger er det vaksne som blir interessert i noko, så har dei så lyst til å lære seg det i lag med borna, og nokon gonger er det tida på året som bestemmer tema. Me har mest om nissane når det er jul, og me jobbar mest med våren og planting når det er vår. Nokre tema jobbar me litt med heile tida, og nokre tema gjer me oss ferdige med ganske fort. Det er spanande å jobbe med temaarbeid både for born og vaksne.

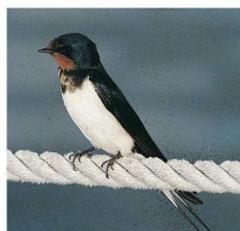

Alt eg kan om fuglar

Me deler jorda med mange planter og dyr. Nokre av dei mest fascinerande er fuglane. Dei er heilt spesielle for dei kan faktisk fly! Om vinteren reiser dei langt mot sør for å finne varmen, medan nokre overvintrar her i Noreg. Me tek vare på dei og gir dei mat. I løpet av di tid i Breiflabben skal du sjå mange fuglar - Og etterkvart som du vert kjent med nye artar krysser du av her:

GRÅSPURV

LÅVESVALE

SVARTTROST

RØDSTRUPE

FUGLEKONGE

BOKFINK

GJØK

LINERLE

FLAGOSPETT

STAER

SKJAERE

GRÅMÅKE

BLÅMEIS

TOPPMEIS

KRÅKE

FISKEMÅKE

KJØTTMEIS

SPETTMEIS

Naturen som formingsmateriale

Rammeplanen seier: *I barnehagen skal barna få estetiske erfaringar med kunst og kultur i ulike former og organisert på måtar som gir barna høve til utforsking, fordjuping og progresjon.*

Me likar godt å bruke ting me finn i naturen når me skal laga kunst. Me brukar fantasien vår og finn på nye måtar å nytte naturen på. Nokre gonger får du det du lagar med deg heim. Nokre gonger pyntar me i barnehagen med det, og nokre gonger lagar me kunst i som får lov til å stå att i skogen. Då kan me ta fine bilete av det me har laga.

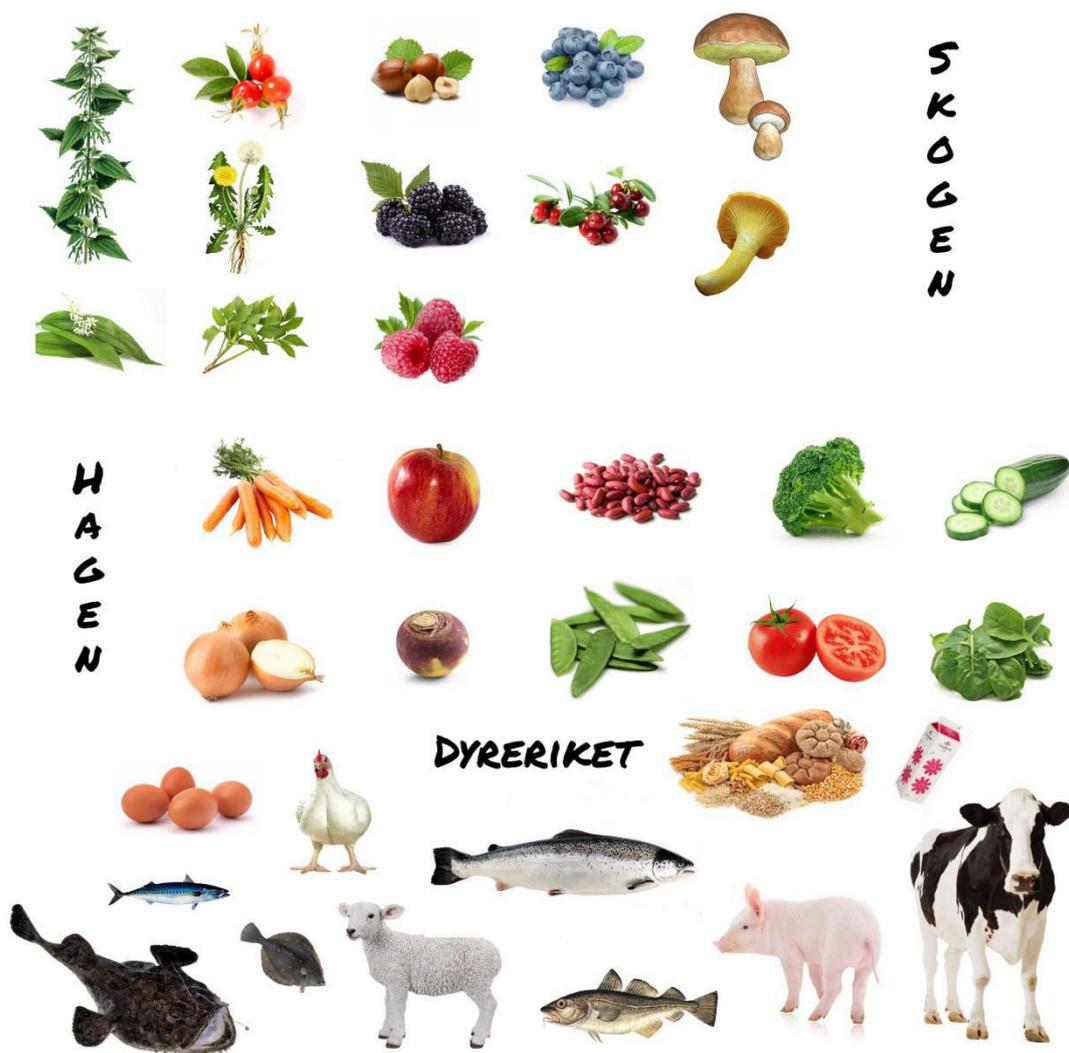
Frå jord til bord

Rammeplanen seier: *Gjennom medverknad i mat- og måltidsaktivitetar skal barna motiverast til å ete sunn mat og få ei grunnleggjande forståing for korleis sunn mat kan bidra til god helse.*

Ein av dei kjekkaste tinga me gjer i Breiflabben er å lage mat. Særleg kjekt er det når me kan laga maten ute. Me snakkar mykje om kva me kan ete av det me finn i naturen, og me øver oss på mange spanande smakar. Me veit at den einaste vegen inn i hjernen er gjennom sansane, og gjer alt for å få så mange og så ulike opplevingar som me kan.

Me har eit løpande prosjekt i kjøkenhagen vår. Her sår me om våren, steller om sommaren, haustar på hausten og steller og preparer på vinteren. Du vil få oppleve årstidene og korleis dei påverkar kva som er på bordet vårt.

Set ring rundt det du har funne i skogen, på butikken eller planta i hagen.

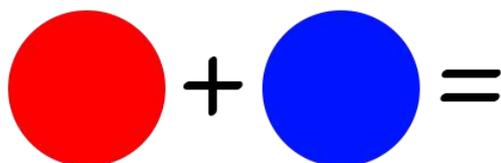
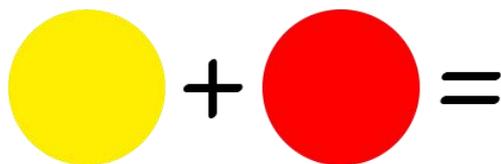
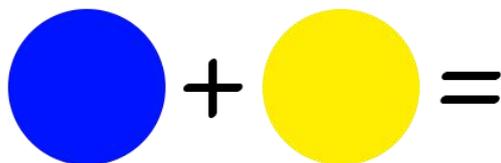

Forskning og eksperimentering

Rammeplanen seier: *Barnehagen skal synleggjere samanhengar og leggje til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagleglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur, og ved å sjølve vere kreative og skapande.*

Det er kjekt å gjere eksperiment. Nokre eksperiment forstår me, og nokre er ikkje så lette å forstå. Me undrar oss i lag over det me ser, og me undrar oss over kva som hender. Me forstår meir av verda når me gjer eksperiment, sjølv om me ikkje heilt forstår kvifor. Me brukar fantasi og vitskap i lag og gler oss over at me veit så mykje om verda at me kan få spanande ting til å hende.

Fargegåte

Nært og fjernt

Rammeplanen seier: *Barnehagen skal la barna få kjennskap til forteljingar, tradisjonar, verdiar og høgtider i ulike religionar og livssyn, og erfaringar med at kulturelle uttrykk har ein eigenverdi.*

I Breiflabben snakkar me om mange feiringar og tradisjonar på tvers av kulturar og livssyn. Korleis er det for eksempel å vere barn i eit anna land? Har alle det slik som oss i Noreg? Barn har rettar, korleis påverkar dette oss og korleis kan me bistå andre?

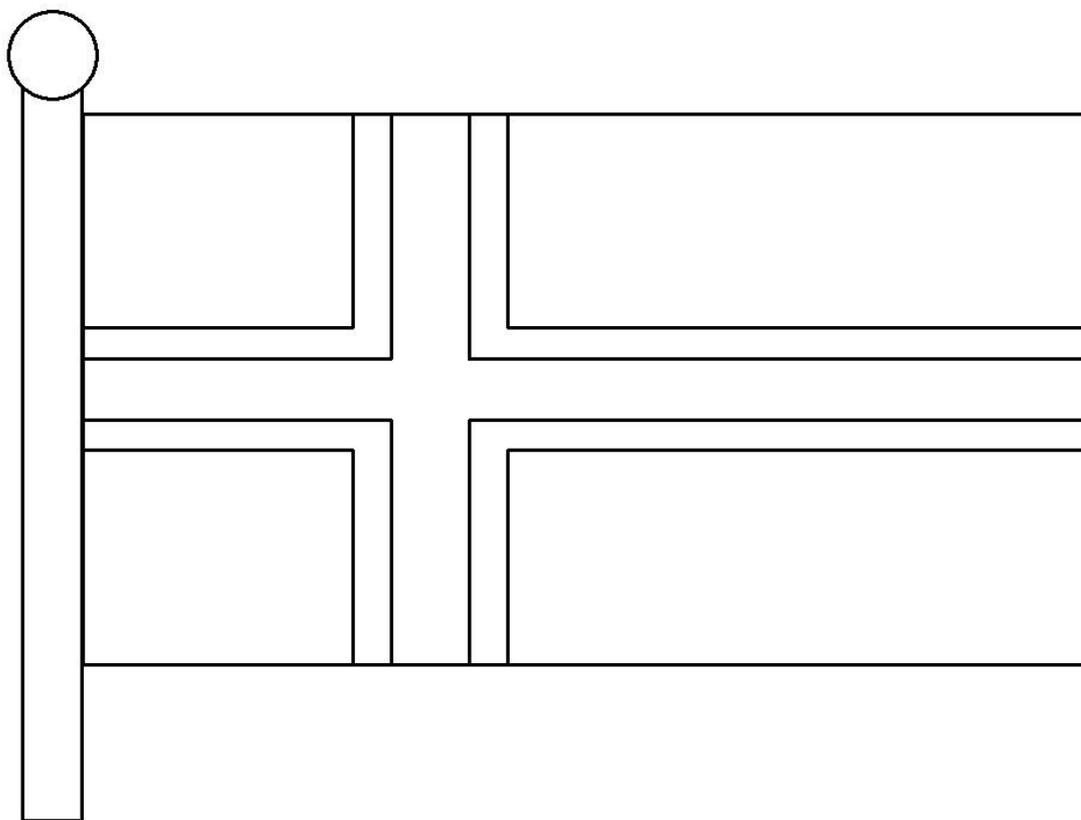
Samstundes som me skal sjå ut i verda skal me og rette blikket innover, svært lokalt. Korleis har Moster vorte til? Og kva er eigentleg Noreg? Kva deler me som bur her?

Lokal identitet er viktig for utvikling av vårt sjølvbilete - med det meiner me korleis me ser på oss sjølv. Og me skal lære å vere stolt og glad i oss sjølv!

Me skal sjå på det heilt nære i for eksempel amfiet eller marmorbrotet, via det nasjonale som jul og 17. Mai til det globale som humanitær innsats og FN.

Ei sterk sjølvkjensle kjem gjennom innsikt og forståing for både seg sjølv og andre. Det heiter *perspektiv*.

Kan du fargelegge det norske flagget med raudt, kvitt og blått?

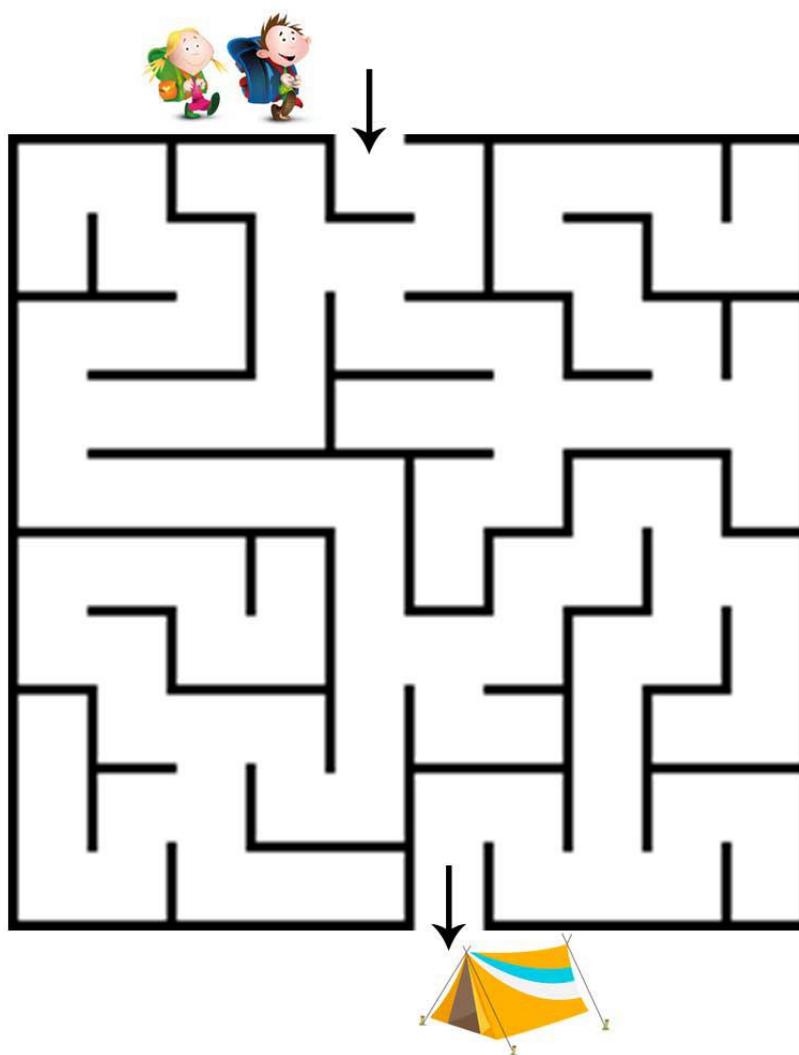

Naturleikeplassen

Rammeplanen seier: *Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringar med naturen som fremjar evna til å orientere seg og vere i naturen til ulike årstider.*

Når me er på leirplassen er det kjekt å leika, men det er og kjekt å bygga. Me vil erfara og utforske ulike måtar å utvikle leirplassen på. Me sankar naturmaterial, og vurderer kva me kan gjera med det. Kan me bygga ein stor lavo? Kan me bygga ein liten leikelavo? Kan me snikra noko kjekt med måleband, sag, hammar og spiker? Kan me sankar naturmaterial me kan bruka i barnehagen? Leirplassen er den trygge basen i skogen. Derfrå finn me lett bærplassane våre, soppstadane, nøttetre og mange andre plassar me likar å utforska.

På leirplassen arbeider me mykje, og lærer å nytte både kropp og verktøy. Kan du hjelpe barna gjennom labyrinten slik at dei finn leirplassen?

Båtliv

Så lenge det har budd folk på Moster har havet vore ein viktig del av kvardagen, både for mat og når ein skal frakte ulike varer med båt. Difor synest me i Breiflabben at det å verte kjent med livet på og i sjøen er viktig. Me har eit aktivt båtliv kor me vil lære om livet i sjøen, båtbruk, strandliv og sist men ikkje minst tryggleik ved sjøen. Me har alltid redningsvestar når me går i båt, og må lære å sitje stille. Me skal og prøve både snøre, line, garn, ruse og teiner - kven veit kva me kan fange?

Havet skal gje oss gode møter med fargar og former ein kanskje ikkje finn på land, samt eit innblikk i natur og lokalhistorie ein sjeldan møter elles. Me skal ha med oss gamle fiskarar, besøke museemet på Moster og sjå gamle reiskapar dei brukte på sjøen. Og så skal me oppleve masse spanande i direkte kontakt med det livgivande havet!

Alt eg kan om tre

Det finnest mange tre i Noreg, og alle er dei med på å lage oksygen me kan puste eller mat me kan ete. Ja, faktisk er papiret i denne boka laga av knust most tre!

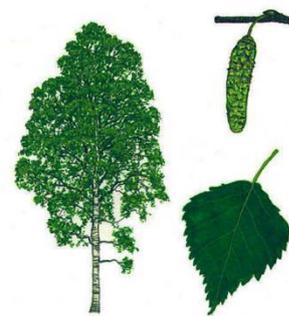
Dette er nokre av dei trea me har mest av på Moster, og i løpet av mi tid i Breiflabben skal eg verte kjente med dei. Eg krysser dei av her når eg har lært dei!

HASSEL

SELJE

BJØRK

ROGN

BØK

EIK

FURU

RAUDHYLL

GRAN

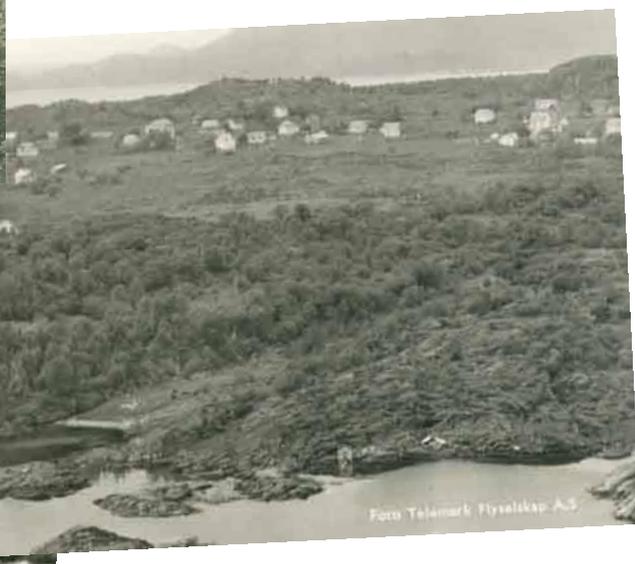
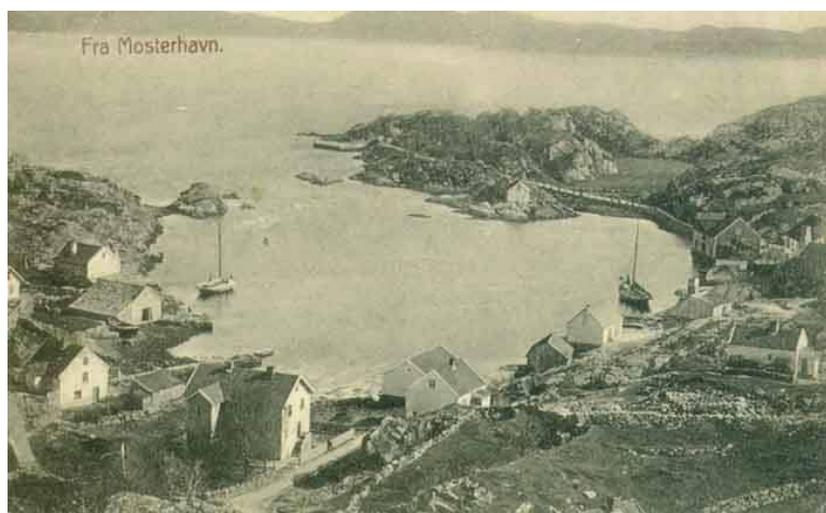
Moster før og no

Rammeplanen seier: *Gjennom utforsking, opplevingar og erfaringar skal barnehagen bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda.*

Korleis hadde dei det på moster i gamledagar? Når var gamle dagar? Kva jobba dei med? Korleis kledde dei seg og tedde dei seg? Hadde mamma det slik som bestemor hadde det? Hadde oldefar det slik som tippoldefar hadde det? Det er spanande å tenka på korleis folk her hadde det før i tida.

Det er spanande å tenka på korleis me har det no, og korleis dei får det i framtida. Det kan me snakka mykje om, og laga oss spanande historier. Var det gamledagar då du var liten?

Me er heldige som kan gå på museet. Der får me sjå korleis dei levde før. Me kan snakka om steinbrot, og sjå mange spor i naturen. Me kan snakka om båtar og bilar, og korleis dei har forandra seg og oss.

Tradisjonar

I Breiflabben er det nokre ting me gjer kvart år. Me kallar det tradisjon. Det er kjekt når me alle kan samlast og prate litt i lag. Det er ikkje alltid mamma eller pappa kan være med på slike festar. Då kan besteforeldre eller tanter og onklar kome. Viss ingen kan kome er det og greitt, då skal me som jobbar i barnehagen bruke ekstra tid i lag med deg, slik at du ikkje kjenner deg åleine. På hausten har me ein haustmarknad. Då kan foreldra få smaka på noko av alt det gode me har hausta frå naturen, dei kan sjå noko av kunsten me jobbar med å laga, og dei kan få bruke litt tid i lag med oss alle i barnehagen. Då samlar me inn pengar til nokon som treng det meir enn oss. Me diskuterer i lag kva me vil gjere med pengane, og me tenker at det skal gå til born andre stader i verda. I år skal Unicef få pengar av oss. Det er godt å kjenna at me kan hjelpe andre. Når det begynner å nærme seg jul, har me grautfest som mamma eller pappa kan være med på. Det er ein koseleg tradisjon. I år vert det grautfest og Lucia feiring i lag. Me gler oss til jul og kjenner at det er godt å vera i lag.

I slutten på januar har me ein foreldrefrukost. Då er det kjekt viss mamma eller pappa har god tid når dei skal levere deg, for då kan me ete god frukost i lag. Det er ein god start på dagen det.

I februar har me karneval. Då kjem maskene på og me ristar laus til karnevalsrytmer. Det er kjekt å kle seg ut i lag.

Rett før påske har me påskelunsj. Då dekker me bordet ekstra fint, og serverer spesielt god mat. Begge dei dagane vil me ha for oss sjølve, så mamma og pappa får nøya seg med å sjå på bilete.

Siste dagen i barnehage før 17 mai øver me oss på slikt det er viktig å kunne på 17 mai. Å gå i tog, å ropa hurra, å eta pølser og is, og å kasta våt svamp i fjeset på Tor Anders. Det er verkeleg ikkje rart at 17 mai er bornas favorittdag

Før sommarferien inviterer me familien din til sommarfest. Då vert det underhaldning og mat, og ein høgtideleg avslutning for dei borna som skal på skulen.

PRAKTISK INFORMASJON

OPNINGSTID

ME OPNAR 06:30
ME STENGJER 16:45

KONTAKT

DAGLEG LEIAR: 95 77 96 85
BLEKKSPRUTEN: 46 88 64 99
KRÅKEBOLLA: 46 89 44 14

POST@BREIFLABBEN.NET

SJUKDOM

NÅR DU ER SJUK SKAL DU
SLEPPE Å GÅ I BARNEHAGEN.

BERRE SEND OSS EI MELDING
SLIK AT ME VEIT AT DU IKKJE KJEM.

HEIMESIDE

WWW.BREIFLABBEN.NET

ALLE FORELDRE FÅR TILGANG TIL NETTSIDER OG
EIGEN APP MED TAYLE - BILETALBUM -
MÅNADSPLANAR OG MYKJE ANNA...

PRISAR

HOS OSS FÅR DU FULL PAKKE!
BLEIER OG MÅLTID INNGÅR I PRISEN.

FULL Plass hos oss kostar 2910.

OM DU HAR FLEIRE BARN HOS OSS FÅR
DU SØSKEN MMODERASJON
30% PÅ BARN 2 OG 50% PÅ BARN 3

PRISANE FØL STORTINGSVEDTAK MED 2 MINDS VARSEL

BREIFLABBEN-SPELET!

START

LAT SOM DU
ER EIT DYR

FORTELL
EIN VITS

DANS
FOR OSS

NEMN EIN FUGL

MIM EI
KJENSLE

SEI NOKO FINT
OM EIN MOTSPELAR

FORTELL
EIN VITS

NEMN EIN FUGL

MIM EI
KJENSLE

SEI NOKO FINT
OM EIN MOTSPELAR

DANS
FOR OSS

LAT SOM
DU ER EIT DYR

NEMN EIN FISK

MÅL